

การเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
กรณีศึกษาพื้นที่หมู่บ้านน้ำเมา ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

Access to Social Welfare of the Elderly under the Social Welfare Act for the Elderly:
Case Study in Ban Nam Mao Lat Bua Khao Subdistrict, Sikhio District,

Nakhon Ratchasri Province

Received: 06/12/2566

Revised: 27/12/2566

Accepted: 30/12/2566

อิสริยา เงินโพธิ์กลาง¹

Aitsariya Ngoenphoklan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ มีพื้นที่ศึกษาหมู่บ้านน้ำเมา ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงจากผู้สูงอายุในหมู่บ้านน้ำเมา จำนวน 5 คน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 5 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุสามารถการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ เน้นด้านทางการแพทย์และสุขภาพ ด้านการการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพและรายได้ และด้านการบริการสังคมและนันทนาการ เพื่อส่งเสริมให้กิจกรรมคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุได้ครบ ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของทุกกลุ่มประชากรของผู้สูงอายุ สามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ที่ตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของ ประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสมเป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ สำหรับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเรื่องของการประกอบอาชีพ การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีตามหลักศาสนา การพัฒนาดูแลความปลอดภัยภายในชุมชน บริการทางการแพทย์ และการสาธารณสุข ตลอดจนการกำหนดนโยบาย รวมทั้งแนวทางเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ชัดเจน และควรมีแผนการการดำเนินการเชิงรุกในการบูรณาการทำงานร่วมกันในหน่วยงานพื้นที่หน่วยงานสุขภาพ กลุ่มสหวิชาชีพชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

¹นักวิชาการด้านสังคมสงเคราะห์ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์

¹Social Worker, Nakhon Sawan Shelter for Children and Families.

*E-mail: aitsariyangoenphoklang@gmail.com

เป็นต้น เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้และเกิดความเสมอภาค ตลอดจนลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: การจัดสวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ, คุณภาพชีวิต

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the access to social welfare of the elderly according to the Act on Social Welfare for the Elderly. Using qualitative research methods There is a study area for Nam Mao village. Lat Bua Khao Subdistrict, Si Kheu District, Nakhon Ratchasima Province, Use tools to collect data by conducting in-depth interviews, from 5 elderly people in Nam Mao village and 5 village health volunteers and analyzed the data using content analysis.

The research results found that Elderly people can access social welfare for the elderly according to the Act on Social Welfare for the Elderly, including emphasis on medical and health aspects. Social welfare provision, education, employment and income and social services and recreation To promote quality of life activities for the elderly, including physical, mental, social, economic, and environmental issues in the area of every population group of the elderly. Able to access government services more thoroughly and efficiently that responds to the basic needs of the people to have a good quality of life and be self-reliant in a thorough, appropriate, fair and according to standards taking into account human dignity Rights that citizens must receive and participation in social welfare at all levels For guidelines for promoting and developing access to social welfare for the elderly according to the Act on Social Welfare for the Elderly regarding occupations. Participating in traditional activities according to religious principles Developing safety within the community Medical and public health services as well as setting policies Including clear guidelines regarding social welfare provision to improve the quality of life of the elderly. And there should be a proactive action plan to integrate and work together in area agencies and health agencies. Community multidisciplinary group Community organization groups, professional groups, community enterprise groups, etc., in order to make the elderly self-reliant and achieve equality. as well as reducing social inequality in the community sustainably in the future.

Keywords: Social Welfare, Elderly, Quality of life

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุโดยกำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และรัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และพึงพาตนเองได้ในขณะที่ภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการสงเคราะห์และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2562)

ผู้สูงอายุนับว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในสังคมไทยเป็นผู้ที่มีความสำคัญและทุกภาคส่วนได้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขทั้งภาครัฐและเอกชนต่างมุ่งเน้นในการจัดสวัสดิการสังคมให้มีความเหมาะสม อีกทั้ง นโยบายในระดับชาติได้มอบหมายให้ทุกหน่วยงานได้จัดทำนโยบายในการดูแลผู้สูงอายุภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด ดังนั้น ทุกภาคส่วนจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจ และเรียนรู้พัฒนาให้นโยบายการจัดสวัสดิการนั้น สามารถดูแลครอบคลุมในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553) (สมปอง สุวรรณภุมมา, 2564)

ดังนั้นการท้าววิจัยเรื่องเพื่อต้องการศึกษาการเข้าถึงสวัสดิการของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต้องอาศัยปัจจัยด้านความสมบูรณ์ในด้านร่างกาย ด้านจิตใจด้านอารมณ์ รวมทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกแบบสวัสดิการสังคมในเชิงพื้นที่ด้านการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบองค์รวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

วิธีการวิจัย

1) วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษาพื้นที่หมู่บ้านน้ำเมา ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบปรากฏการณ์วิทยา โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1.1) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553) เพื่อเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) สำหรับการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและ ประเด็นในการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล

1.2) การวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยเป็นผู้ออกไปทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักใน ประเด็นการเข้าถึงการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

2) กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยนี้มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุในหมู่บ้านน้ำเมา จำนวน 5 คน และ ตัวแทนกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 5 คน และใช้วิธีการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยการเจาะจงผู้สูงอายุที่สามารถสื่อสารได้ดี และอาสาสมัครประจำหมู่บ้านที่ทำงานด้าน ผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1) นักวิจัยเป็นเครื่องมือในการวิจัย (Researchers as the research instrument) โดยมีการ ตรวจสอบข้อมูลแบบเจาะจง (Indepth Interview) รวมทั้งกระบวนการตรวจสอบข้อมูลจากเจ้าหน้าที่รักษา ความปลอดภัยและคืนข้อมูลการวิจัยสู่พื้นที่ศึกษาเพื่อใช้ในการวางแผนเพื่อการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

3.2) แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Semi-Structure interview Guideline) ได้มาจากบททวนจาก หนังสือ บทความวิชาการ บทความวิจัย และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างแนวคำถามในการ สัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมีเนื้อหาที่สำคัญ ได้แก่ การเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ความ ต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม และแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับ ผู้สูงอายุ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการลงข้อมูลที่ได้จากการสนทนาและการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) อย่างเป็นระบบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่างๆ ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผลใน ลักษณะของการพรรณนาไปสู่คำตอบในการศึกษาและสรุปให้เห็นถึงการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และแนวทางพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ผลการวิจัย

การศึกษาการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุพื้นที่หมู่บ้านน้ำเมา ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า

1) ด้านทางการแพทย์และสุขภาพ พบว่า เทศบาลและหน่วยงานสุขภาพในพื้นที่ลาดบัวขาว ได้มีการบริการและลงเยี่ยมบ้านในด้านสุขภาพในการตรวจสุขภาพเกี่ยวกับโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดัน โรคไขมันในเลือด และโรคต่างๆ และให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงทางด้านสุขภาพทั้งผู้สูงอายุและอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเพื่อป้องกันโรคต่างๆ และมีบริการรับส่งตรวจร่างกายตามระยะเวลาที่โรงพยาบาลนัดหมาย และออกให้ความรู้ด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงและมีโรคเรื้อรังได้รับการดูแลทางด้านสุขภาพกาย การป้องกันการหกล้ม การได้รับอาหารให้ครบตามหลักโภชนาการ การออกกำลังกาย และการได้รับการดูแลทางด้านจิตใจ เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีทั้งผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุและคนในครอบครัวสามารถได้ช่วยเหลือตัวเองในเบื้องต้นก่อนจะไปโรงพยาบาล หรือเจ็บป่วยเล็กน้อย เช่น ยาลม ยาต้ม ยาหม่อง ยาใส่แผล เป็นต้น

“เทศบาลมีการประสานงานกับโรงพยาบาลในพื้นที่ในการออกตรวจสุขภาพและเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิงเพื่อให้บริการตรวจโรค พร้อมทั้งให้ความรู้ผู้ดูแลผู้สูงอายุในการดูแลป้องกันโรคของผู้สูงอายุ” (สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ.2564)

“เทศบาลก็ให้ความช่วยเหลือในทางการแพทย์ในเรื่องการไปรับยาที่เมือง โดยมีรถไปรับ-ส่งเพื่อให้ไปโรงพยาบาลในพื้นที่” (สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ.2564)

“หน่วยงานด้านสุขภาพโดยเฉพาะโรงพยาบาลได้ออกเยี่ยมบ้านและติดตามให้ตรวจสุขภาพและความรู้กับผู้สูงอายุและคนดูแลอย่างสม่ำเสมอ” (สัมภาษณ์ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ.2564)

2) ด้านการจัดสวัสดิการสังคม พบว่า ผู้สูงอายุเข้าถึงการจัดสวัสดิการในระดับหมู่บ้านในกองทุนฌาปนกิจ กองทุนสัจจะออมทรัพย์ และกองทุนสวัสดิการชุมชนของเทศบาล และเทศบาลก็ได้มีการบริการทางสังคมในการจัดสรรงบประมาณในการจัดสวัสดิการในการพัฒนาอาชีพให้กับผู้สูงอายุ กิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ และการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุที่มีสภาพชำรุด การปรับเปลี่ยนพื้นที่ทางลาด ราวจับ และพื้นกันลื่น การปรับปรุงห้องน้ำโดยเฉพาะโถงปัสสาวะให้กับผู้สูงอายุโดยการจัดเรียงลำดับความเดือนร้อนของแต่ละครอบครัวเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข

“เทศบาลมีการซ่อมแซมบ้านตาโดยเฉพาะห้องน้ำให้มีทางลาด ราวจับ และพื้นกันลื่นเพื่อป้องกันหกล้ม ต้องขอบคุณเทศบาลจริงๆ” (สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ.2564)

“ลูกก็เข้าไปเป็นสมาชิกฅาปนกิจทั้งของหมู่บ้านและเทศบาลเมื่อเจ็บป่วยหรือตายไปจะได้ไม่เดือดร้อนลูกหลานมากนัก” (สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ.2564)

3) ด้านการศึกษา พบว่า เทศบาลลาดบัวขาวมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับผู้สูงอายุในการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการในด้านเบี้ยยังชีพ การเข้าถึงกองทุนผู้สูงอายุ การเข้าเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการตำบล การขึ้นทะเบียนเบี้ยยังชีพ และมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการเข้ามาให้ความรู้ความเข้าใจในการเข้าถึงสิทธิต่างๆ แหล่งเงินทุน อาชีพ และพระราชบัญญัติ กฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงการรับรู้อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะการใช้สื่อเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตต่างๆ และมีการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุในการสนับสนุนให้มีการเร่งรัดจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตให้กับผู้สูงอายุได้มีพื้นที่ทำกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบให้มีรูปแบบและเนื้อหาสาระที่ผู้สูงอายุได้รับประโยชน์และเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ

“มีชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่นี้แหละที่ทำให้ป่าได้เข้ามาทำกิจกรรมกับเพื่อนๆผู้สูงอายุในชุมชน และเรียนรู้ในการเข้าถึงสิทธิต่างๆ ด้วย” (สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ.2564)

“เทศบาลในพื้นที่มีการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาทำกิจกรรมร่วมกันในทุกเดือน” (สัมภาษณ์ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ.2564)

4) ด้านอาชีพและรายได้ พบว่า ผู้สูงอายุในเทศบาลลาดบัวขาวได้เรียนรู้และกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการประกอบอาชีพและมีรายได้ โดยหน่วยงานได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน องค์กรชุมชนในพื้นที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจัดฝึกอบรมอาชีพที่ผู้สูงอายุสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง เพื่อสร้างรากฐานความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุ และเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุผ่านการได้จัดทำโรงเรียนฝึกอาชีพขึ้นเพื่อให้ผู้สูงอายุได้นำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริมได้แก่ การทำพวงหรีด การทำขนมไทย และการจักสานเปล เป็นต้น

“ตาก็ได้เข้าร่วมกิจกรรมในกาฬิโกอาชีพจักสานเปลที่ทางเทศบาลจัดขึ้น จึงนำมาเป็นอาชีพเสริมในชั้นปลายชีวิต” (สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ.2564)

“ทางเทศบาลตำบลลาดบัวขาวได้ฝึกอาชีพขึ้นเพื่อให้เข้าไปประกอบอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริมได้ และยังส่งเสริมอาชีพอีกมากมาย เช่น ทำพวงหรีด ทำขนม สานเปลให้กับผู้สูงอายุทุกปีเพื่อเป็นทางเลือกในการหารายได้ของผู้สูงอายุ” (สัมภาษณ์ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ. 2564)

5) ด้านการบริการสังคมและนันทนาการ พบว่า สำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เทศบาลสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมในชุมชนและมีการสนับสนุนงานประเพณีวัฒนธรรม ได้แก่ เข้าพรรษา ลอยกระทง สงกรานต์ และกีฬาต่างๆ เป็นต้น ซึ่งการจัดสวัสดิการตรงนี้สะท้อนเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่เสริมสร้างความรักและความสามัคคีในการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมชุมชนระหว่างผู้สูงอายุกับเพื่อน และครอบครัว และทั้งนี้ยังมีการจัดทัศนศึกษาสถานที่สำคัญทางศาสนาในพื้นที่อื่น ๆ หรือพื้นที่ใกล้เคียงประจำปี หรือแหล่งเรียนรู้สำคัญต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พักผ่อนและได้พบปะพูดคุยระหว่างในวัยเดียวกัน เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

“ป้าก็เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลและหมู่บ้านจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นวันเข้าพรรษา หรือสงกรานต์ มาตลอดทุกปี” (สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ.2564)

“ทางเทศบาลมีการจัดทัศนศึกษาให้กับผู้สูงอายุที่สนใจไปทำบุญกับวัดในพื้นที่ หรือไปชมแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติเพื่อให้ผู้สูงอายุได้พักผ่อนในทุกปี” (สัมภาษณ์ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน วันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ.2564)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับ “การเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่หมู่บ้านน้ำเมา ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา” ครั้งนี้ จึงนำไปสู่ข้อสรุปที่ได้จากการประมวลข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ผนวกเข้ากับบทการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

สำหรับการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่หมู่บ้านน้ำเมา ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เกิดจากแนวคิดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ประกอบด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยของภาครัฐทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ และประชาชนในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ โดยเน้นด้านการแพทย์และสุขภาพ ด้านการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพและรายได้ และด้านการบริการสังคมและนันทนาการ เพื่อส่งเสริมให้กิจกรรมคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุได้ครบทั้ง 5 ด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของทุกกลุ่มประชากรของผู้สูงอายุ สามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้นที่สอดคล้องกับตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553) ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของ ประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสมเป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ ได้แก่ สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านมีรายได้และการมีงานทำ สวัสดิการด้านนันทนาการ สวัสดิการด้านกระบวนการยุติธรรม และสวัสดิการด้านการบริการสังคมทั่วไป ดังนั้นแนวทางในการส่งเสริมสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาสวัสดิการในด้านต่างๆ ของเทศบาลต่างๆในแต่ละพื้นที่ โดยการประสานกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องหน่วยงานสุขภาพ กลุ่มสหวิชาชีพชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชูศักดิ์ วิทยาภักดิ์ ปี 2557 ที่ศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนโดยองค์กรชาวบ้าน ที่พบว่า การดำเนินสวัสดิการขั้นพื้นฐานสำหรับครอบครัวและชุมชน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิก ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ และตาย ตลอดจนครอบคลุมไปถึงการส่งเสริมการช่วยเหลือทางสังคม การบริการทางสังคม ให้กับกลุ่มเปราะบางทางสังคมในชุมชน ซึ่งผลของการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือกันและแก้ไขปัญหาทางด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และเกิดความเสมอภาค ตลอดจนลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ” เพื่อให้การศึกษารั้งต่อไปจะมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) หน่วยงานภาครัฐในแต่ละพื้นที่โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมการนำแนวคิดหุ้นส่วนทางสังคมไปใช้ในเสริมสร้างศักยภาพให้กับการจัดสวัสดิการสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน

1.2) หน่วยงานภาครัฐควรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุ ควรมีการกำหนดนโยบาย รวมทั้งแนวทางเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ชัดเจน

และควรมีแผนการการดำเนินการเชิงรุกในการบูรณาการทำงานร่วมกันในหน่วยงานพื้นที่หน่วยงานสุขภาพ กลุ่มสหวิชาชีพชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

1.3) หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร กิจกรรม และสร้างแกนนำผู้สูงอายุ และผู้ดูแลผู้สูงอายุ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

2) ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

2.2) ควรมีการศึกษาทบทวนของหุ้นส่วนทางสังคมทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชนที่เอื้อต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลขององค์กรสวัสดิการสังคมให้เป็นตามพระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

2.3) ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในระดับนโยบายสู่ระดับเชิงพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2553). *พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553)*. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพฯ. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564 เข้าถึงได้จาก https://www.dop.go.th/download/laws/regulation_th_
- ชูศักดิ์ วิทยากค์. (2557). *สวัสดิการชุมชนโดยองค์กรชาวบ้าน: บทสังเคราะห์จากกรณีศึกษาในมุมมองของการจัดการสินค้าสาธารณะ สถาบันสังคม และวิถีการดำรงชีพที่ยั่งยืน*. ศูนย์วิจัยและบริการวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2562*. กรุงเทพมหานคร, 2562.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2557). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- สมปอง สุวรรณภุมมา. (2564). *แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม*. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 6(2), 106-120.